

TOBIASZ JANIKOWSKI

Rozprawa doktorska:

Die blutende Grenze. Literatur und Publizistik zur oberschlesischen Teilung (1922)

Promotor: Prof. Dr. Hermann Korte

Recenzenci: Prof. Dr. Peter Gendolla, Prof. Dr. Hermann Korte

Miejsce i rok obrony: Uniwersytet w Siegen (Niemcy), 2013.

Stopień naukowy: doktor

Stanowisko: adiunkt

Katedra: Katedra Historii i Kultury Krajów Niemieckiego Obszaru Językowego

Zainteresowania naukowe:

Zjawiska kulturowe w obrębie polsko-niemieckiego pogranicza, problem tożsamości i identyfikacji zbiorowej mieszkańców obszarów wieloetnicznych, oddziaływanie interferencji kulturowej, stosunki polsko-niemieckie w latach międzywojennych, media w obliczu przemian cywilizacyjnych i społecznych.

Granty i prace badawcze:

Studia doktoranckie na Uniwersytecie w Siegen (2010-2013), realizacja projektu badawczego „Die blutende Grenze. Literatur und Publizistik zur oberschlesischen Teilung (1922)”.

Prowadzone zajęcia:

Społeczeństwo i literatura na niemiecko-polskim i polsko-austriackim pograniczu kulturowym, PNJN (j. niemiecki w polityce, życiu społecznym i mediach), seminarium licencjackie, wybrane aspekty kultury krajów niemieckiego obszaru językowego, aspekty wielokulturowości i wieloetniczności w Niemczech i Austrii, PNJN, warsztat pracy naukowej, historia niemieckiego obszaru językowego do XVIII wieku, historia niemieckiego obszaru językowego w XIX i XX wieku, media w Niemczech i pozostałych krajach NOJ, polsko-niemieckie oraz polsko-austriackie związki kulturowe i historyczne.

Członkostwo w stowarzyszeniach i instytucjach naukowych:

Członek Stowarzyszenia Germanistów Polskich (SGP).

Współpraca międzynarodowa oraz międzyinstytucjonalna:

Projekt badawczy w kooperacji z *Westsächsische Hochschule Zwickau*: "Kulturelle Erscheinungsformen des Anderen und Fremden. Die Flüchtlingskrise aus polnischer und deutscher Perspektive" ["Kulturowe oblicza inności i obcości. Kryzys migracyjny z perspektywy Polski i Niemiec"],

Realizacja projektów w ramach współpracy miast partnerskich Katowice-Kolonia, stała współpraca z *Verein zur Förderung der Städtepartnerschaft Köln-Kattowitz e.V.*,

Współorganizacja projektu „Literatur – Kontexte” („Literatur und Skulptur”, „Literatur und Politik”), realizowanego z Instytutem Germanistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Nagrody:

Nagroda germanistyki Uniwersytetu w Siegen za pracę doktorską (2013),

Nagroda Uniwersytetu w Siegen dla młodych naukowców za pracę doktorską (*Studienpreis für den internationalen Nachwuchs der Universität Siegen für seine Dissertation*) (2013).

Wykłady gościnne / warsztaty:

1. Prelekcja pt. *Atak propagandowy w języku wroga. Kilka słów o polsko-niemieckich gadzinówkach* (Goethe Institut Kraków, 09.04.2019 r.),
2. Przygotowanie oraz przeprowadzenie warsztatów *Die Figur des Anderen und Fremden – die Flüchtlingskrise aus polnischer und deutscher Perspektive* (Westfälische Hochschule Zwickau, Ackerbürgersaal, Campus Innenstadt, 5.12.2018 r.),
3. Wykład gościnny pt. *Die Präsenz der deutschen Sprache in der heutigen Kulturlandschaft Oberschlesiens* (Westfälische Hochschule Zwickau, Hochschulbibliothek, Campus Innenstadt, 5.12.2018 r.).

Udział w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych:

1. Udział w konferencji Stowarzyszenia Germanistów Polskich, prezentacja referatu pt. *Im Schatten der Dreikaiserreichsecke. Die Spuren der deutschen Sprache und Kultur in Ost-Oberschlesien* (Opole, 17-19.05.2019 r.),
2. Pełnienie funkcji sekretarza komitetu organizacyjnego podczas przygotowania i realizacji międzynarodowej konferencji naukowej „Literatura a polityka” (Kraków, 6-7.04.2019 r.),
3. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Rok 1918 na Górnym Śląsku” (Gliwice, 15-16.11.2018 r.), wygłoszenie referatu pt. *Retoryka antypolska i antyniepodległościowa w niemieckojęzycznej prasie górnośląskiej w latach 1917–1918*,
4. Uczestnictwo w międzynarodowej konferencji naukowej „Krieg in der Literatur, Literatur im Krieg” (Katowice, 24-26.10.2018 r.) wygłoszenie referatu pt. *“... der Krieg war nur für die Kapitalisten, aber schade ist's trotzdem“. Der Erste Weltkrieg und die Emotionalisierungsstrategien in der Literatur und Publizistik des oberschlesischen Grenzlandkampfes*,
5. Udział w 26. Międzynarodowej Konferencji Naukowej JOE (Junge Osteuropa ExpertInnen) (Lipsk, 13-15.07.2018 r.) wygłoszenie prelekcji pt. *„Viele wissen nicht, wohin sie gehören, sind zerrissen, unglücklich!“ Zu Identitätskonstruktionen im Drama „Volk an der Grenze“ von Rudolf Fitzek*,
6. Udział w konferencji Stowarzyszenia Germanistów Polskich (Warszawa, 25-27.04.2018 r.), wygłoszenie referatu pt. *Heutige Hochschulgermanistik im Spannungsfeld von Mediengesellschaft und Anti-Kultur*,
7. Pełnienie funkcji sekretarza komitetu organizacyjnego podczas przygotowania i realizacji międzynarodowej konferencji naukowej „Literatura a rzeźba” (Warszawa, 14-15.04.2018 r.), wygłoszenie referatu pt. *Tünnes-und-Schäl-Denkmal als allegorische Darstellung der Kölner Mentalität. Der Weg vom Puppentheater in die Gebrauchsliteratur*,
8. VIII Międzynarodowe Warsztaty Germanistyczne (Opole, 22-23.03.2018 r.), prezentacja referatu: *Stereotype Darstellung des deutschen Landlebens im Roman „Niemandes Knecht“ von Berta Nösekabel*,

9. Międzynarodowa konferencja naukowa „»Poetus literarus«. Heinrich Böll zum 100. Geburtstag“ (Katowice, 19-20.10.2017 r.), odczyt pt. *Die Gerichtsverhandlung als turbulentes Familientreffen. Die Eigen- und Fremdbilder in Bölls Erzählung »Ende einer Dienstfahrt«*,
10. IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Recepcja literatury niemieckojęzycznej w Niemczech, Austrii, Szwajcarii i w Polsce” (Częstochowa, 12-13.10.2017 r.), prezentacja referatu: *Granica polsko-niemiecka w literaturze i publicystyce jako źródło imaginacji i emocjonalizacji*,
11. Konferencja naukowa „W dialogu języków i kultur” (Warszawa, 1-2.06.2017 r.), prezentacja referatu pt. *»Na śniadanie do Paryża« Bohaterowie i anty-bohaterowie pierwszej wojny światowej w wybranych powieściach niemieckojęzycznych lat dwudziestych i trzydziestych XX w.*,
12. Ogólnopolska konferencja naukowa "Czarownicy" (Chorzów, 18-19.05.2017 r.), referat pt. *Czy Górny Śląsk był krainą czarów? Rola baśniowości i ezoteryki w tekstach folklorystycznych oraz literaturze i publicystyce polsko-niemieckiego pogranicza*,
13. Ogólnopolska konferencja naukowa "Światy grozy" (Katowice, 7-9.04.2017 r.), odczyt pt. *Obrazy śmierci i przemocy w służbie ideologii. Konstrukcja światów grozy w niemieckojęzycznej literaturze górnośląskiego pogranicza lat 1919-1939*,
14. Międzynarodowa konferencja naukowa „Im-Puls” Zur Funktion und Bedeutung des Chors im zeitgenössischen Drama und Theater (Funkcja i znaczenie chóru we współczesnym dramacie i teatrze) (Bochnia, 23-25.03.2017 r.), odczyt pt. *Chorartige Stimmen in den Dramen von Thomas Bernhard. Texte und Inszenierungen* [Imitacje głosów chóralnych w dramatach Thomasa Bernharda. Teksty i inscenizacje],
15. Prezentacja referatu podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Kriegskindheiten und Erinnerungsarbeit”, Instytut Germanistyki Uniwersytetu Zielonogórskiego, 5-7.11.2009 r.,
16. Odczyt w ramach Międzynarodowej Konferencji „Eichendorff heute lesen” [Eichendorff czytany dziś], 5-7.10.2007 r., Łubowice k. Raciborza,
17. Prezentacja referatu podczas konferencji „W dialogu języków i kultur”, Lingwistyczna Szkoła Wyższa, Warszawa 15-16.01.2007 r.,
18. Referat i czynny udział w konferencji „Miasto Kattowitz / Katowice jako polsko-niemiecka przestrzeń kulturowa w latach 1865-1939”, Uniwersytet Śląski, Katowice 28.09-01.10.2005 r.

Publikacje:

A. Druki zwarte (książki, monografie naukowe)

1. *Die blutende Grenze. Literatur und Publizistik zur oberschlesischen Teilung (1922)*, Logos Verlag, Berlin 2014 [436 str.].

B. Artykuły naukowe

1. *Die heutige Hochschulgermanistik im Spannungsfeld von Mediengesellschaft und Anti-Kultur*, [w:] „Studia Niemcoznawcze“, 2019, t. 63 [s. 153-164].
2. *Proces sądowy jako burzliwe spotkanie rodzinne: figury swojskości i obcości w opowiadaniu Koniec podróży służbowej Heinricha Bölla*, [w:] Renata Dampc-Jarosz, Leszek Żyliński (red.): *Pisząc zmieniam świat: Heinrich Böll czytany współcześnie*, Universitas, Kraków 2019 [s. 140-154].
3. *Die deutsch-polnische Potsdamer Grenze als Quelle der Imagination und Emotionalisierung*, [w:] „Transfer“, 2018, t. III [s. 99-112].
4. *Obrazy śmierci i przemocy w służbie ideologii: konstrukcja światów grozy w niemieckojęzycznej literaturze górnośląskiego pogranicza lat 1919-1939*, [w:] Ksenia Olkusz, Barbara Szymczak-Maciejczyk (red.): *Groza i postgroza* [dokument elektroniczny], Ośrodek Badawczy *Facta Ficta*, Kraków 2018 [s. 377-393].
5. *Gerichtsverhandlung als turbulentes Familientreffen. Zu Eigen- und Fremdbildern in Heinrich Bölls Ende einer Dienstreise*, [w:] Renata Dampc-Jarosz, Paweł Zimniak (red.): *Politischen Konjunkturen zum Trotz. Heinrich Bölls Wirklichkeitsrepräsentationen*, V&R unipress, Göttingen 2018 [s. 171-184].
6. »Dir ist es egal, ob du Pole oder Deutscher bist [...]« *Zur kollektiven und nationalen Identitätsbildung am Beispiel von Hans-Wolfgang Emlers Roman Sturmglocken über Oberschlesien*, [w:] „Silesia Nova. Vierteljahresschrift für Kultur und Geschichte“, 14. Jahrgang, Heft 2/2017 [s. 63-87].
7. »Na śniadanie do Paryża« *Bohaterowie i antybohaterowie pierwszej wojny światowej w publicystyce i wybranych powieściach niemieckojęzycznych lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, [w:] Anna Jaroch, Jan Franciszek Nosowicz (red.): „W dialogu języków i kultur“, t. VI, Lingwistyczna Szkoła Wyższa, Warszawa 2017 [s. 118-133].
8. *Zwischen verzauberter Lebenswelt und traumatischer Kriegswirklichkeit – Kriegskinder in der Literatur und Publizistik Oberschlesiens in den Jahren 1939-1945*, [W:] Carsten Gansel, Paweł Zimniak (red.): *Kriegskindheiten und Erinnerungsarbeit. Zur historischen und literarischen Verarbeitung von Krieg und Vertreibung*, Erich Schmidt Verlag, Berlin 2012 [s. 205-216].
9. *Die heutige Rezeption des Almanachs Aurora (1929-1939)*, [w:] Grażyna Barbara Szewczyk, Renata Dampc-Jarosz (red.): *Eichendorff heute lesen*, Aisthesis Verlag, Bielefeld 2009 [s. 263-278].
10. *Działalność kulturalna tygodnika Der Oberschlesier w okresie agitacji przedplebiscytowej (1919-1921)*, [w:] Jacek Wiśniewski (red.): „W dialogu języków i kultur“, Lingwistyczna Szkoła Wyższa, Warszawa 2007 [s. 435-444].
11. *Rola kulturotwórcza polsko-niemieckiego tygodnika Most*, [w:] Grażyna Barbara Szewczyk (red.): Katowice. *Polsko-niemiecka przestrzeń kulturowa w latach 1865-1939*, Uniwersytet Śląski, Katowice 2006 [s. 100-108].

C. Recenzje:

1. Bakersfield Mist, *czyli projekcja odwiecznych marzeń ludzkości*, recenzja przedstawienia teatralnego *Arcydzielo na śmietniku* Stephena Sachsa, Teatr Rozrywki w Chorzowie, 23.05.2019 r., reż. Henryk Adamek,

[Dokument elektroniczny] <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/276087.html>,

<http://www.dziennikteatralny.pl/artykuly/bakersfield-mist-czyli-projekcja-odwiecznych-marzen-ludzkosci.html>

2. *W przestrzeni słów, symboli i znaczeń*, recenzja inscenizacji powieści Michaela Ende *Niekończąca się historia (Unendliche Geschichte)*, Teatr Rawa, 9.12.2018 r., reż. Ewa Kubiak, [dokument elektroniczny] <http://www.e-teatr.pl/pl/artykuly/269479.html>.

D. Tłumaczenia:

Katalog wystawy sztuki współczesnej *DevaSTATION*, zorganizowanej z okazji Szczytu Klimatycznego ONZ COP24 (Katowice, 2-15.12.2018 r.)

E. Promotorstwo:

7 prac licencyjnych

Kontakt:

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Wydział Filologiczny, Instytut Neofilologii, ul. Studencka 5 (pokój 301), Telefon 12-662-6753, e-mail: tobiasz.janikowski@up.krakow.pl

Data aktualizacji: 2019.06.12